

RİZİKONUN GENELLİĞİ/ÖZELLİĞİ PERSPEKTİFİNDEN COVID-19'UN SİGORTA SÖZLEŞMELERİNE ETKİSİ

*Araş. Gör. Aktan ÖZKAN **

Sigorta sözleşmelerine, diğer özel hukuk sözleşmelerinden farklı bir hukuki nitelik kazandıran, sigorta sözleşmesinin en önemli esaslı unsuru rizikodur. Riziko, doktrin tarafından farklı şekillerde tanımlanmaktaysa da her bir tanım kümesinin bileşiminde rizikonun gelecekte gerçekleşip gerçekleşmeyeceği belli olmayan ya da gerçekleşeceği kesin olsa da ne zaman gerçekleşeceğinin bilinmediği bir olay olması yer alır¹.

Günümüzde sigorta sözleşmelerinin konusu, menfaat teorisi ile açıklanmaktadır. Buna göre sigortacı, sigorta ettiren ile girdiği sözleşme ilişkisinde, sigorta ettirenin sigortalanabilir menfaatini teminat altına almaktadır². Bu nedenle sigortalanabilir menfaatler çoğaltılıp çeşitlendirildikçe, rizikoların oluşum bakımından niceliğinde de bir artış söz konusu olacaktır. Zira rizikolar da esasında teminat altına alınan menfaatler üzerinde bir tehdit yaratmaktadır.

*Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Ticaret Hukuku Anabilim Dalı Öğretim Üyesi, av.aktanozkan@gmail.com, ORCID ID: 0000-0001-7038-9099.

¹Riziko kavramına ilişkin ayrıntılı açıklamalar için bkz. **Ünan, Samim:** Ticaret Kanunu Şerhi Altıncı Kitap: Sigorta Hukuku Cilt I Birinci Kısım: Genel Hükümler, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul, 2016, s.14 vd.; **Kender, Rayegan:** Türkiye’de Hususi Sigorta Hukuku, 15.Bası, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul 2016, s.292 vd.; riziko ile eş anlamlı olarak kullanılmak üzere tehlike kavramına ilişkin bkz. **Bozer, Ali:** Sigorta Hukuku, Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Yayınları, Ankara, 1965, s.101 vd.; **Arseven, Haydar:** Sigorta Hukuku, Beta Basım Yayın, İstanbul 1987, s.15 vd.; **Eroğlu, Sevilay:** Hastalık Sigortası Sözleşmesinin Kurulmasında İhbar Külfeti, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2005, s.33 vd.; **Çeker, Mustafa:** 6102 Sayılı Türk Ticaret Kanununa Göre Sigorta Hukuku, 16.Bası, Karahan Kitabevi, Adana 2016, s.65 vd.; riziko yerine risk kavramına vurgu yapan ve risklerin tasnifine ilişkin bkz. **Can, Mertol:** Türk Özel Sigorta Hukuku, Adalet Yayınevi, Ankara, 2018, s.5 vd.; **Ayhan, Rıza/Çağlar, Hayrettin:** Sigorta Hukuku Ders Kitabı Cilt I, Yetkin Yayınları, Ankara, 2018, s.172 vd.; **Kayhan, Şaban/Bağcı, Ömer:** Türk Özel Sigorta Hukuku Dersleri, 2.Bası, Umuttepe, Kocaeli, 2017, s.176 vd.; **Ulaş, Işıl:** Uygulamalı Zarar Sigortaları Hukuku, 8.Bası, Turhan Kitabevi, Ankara 2012, s.46 vd.

² Menfaat teorisine ilişkin ayrıntılı açıklamalar için bkz. **Sayhan, İsmet:** Sigorta Sözleşmelerinin Konusu, Yetkin Yayınları, Ankara, 2001, s.33 vd.

Sigortalanan menfaatlerin çeşitli rizikolar ile karşı karşıya kalması, bir başka sorunu gündeme getirir. Acaba sigortacı, sigortalanan menfaatleri her türlü rizikolarla karşı güvence altına almakta mıdır? Bu soruya karşılık olarak 1956 tarihli 6762 sayılı Ticaret Kanunu'nun 1281. maddesi “*Sigortacı, harb ve isyandan başka bir sebeple mallara arız olan telef ve tagayyür gibi bütün hasarlardan mesul olur.*” hükmünü barındırmaktadır. 2007 tarihli 5684 sayılı Sigortacılık Kanunu'nun 11. maddesinin 4.fikrasında ise “*Sigorta sözleşmelerinde kapsam dahiline alınmış olan riskler haricinde, kapsam dışı bırakılmış riskler açıkça belirtilir. Belirtilmemiş olan riskler teminat kapsamında sayılır.*” hükmü yer almaktadır³.

Görüldüğü üzere bu iki madde lafzi yorum ile değerlendirildiğinde, kanun koyucunun rizikonun genelliği veya “all risks” esasını benimsediği; kural olarak sigortacının, sigortalanan menfaat üzerinde gerçekleşebilecek tüm rizikolarla karşı bir teminat sunduğu sonucu çıkmaktadır. Şayet sigortacı, herhangi bir rizikoya karşı koruma sağlamak istemiyorsa, bunun da mutlaka sigorta sözleşmesinde teminat dışı hal olarak açıkça belirtilmesi gerekir.

Buna karşın 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu'nun (TTK) 1409. maddesinde ise rizikonun genelliği ilkesinden başka bir esas benimsenmiştir. Buna göre, sigortacı yalnızca sözleşmede öngörülen rizikonun gerçekleşmesi halinde meydana gelen zarardan veya bedelden sorumlu olacaktır. Böylelikle kanaatimizce, doktrinde de daha önce ifade edildiği üzere⁴, ilgili TTK hükmünün örtülü olarak Sigortacılık Kanunu'nun 11/4 maddesini kaldırdığı kabul edilmelidir.

İngiliz hukukunda “named perils” olarak ifade edilen bu esasta, sigortacı ile sigorta ettiren arasındaki sigorta sözleşmesinde hangi rizikoların sigorta teminatına dahil olduğu sayılmaktadır. Sözleşmede ayrıca hangi rizikoların veya hangi zararların teminat dışı kaldığı da yer alır fakat teminat dışı hallerin yer almasının nedeni daha çok TTK

³ Buna karşılık TTK 1409 hükmü ile çeliştiği ve değiştirilmesi gerektiğine ilişkin bkz. **Atamer, Kerim:** “Yeni Türk Ticaret Kanunu Uyarınca Zarar Sigortalarına Giriş”, **BATİDER**, C.XXVII, Sa.1, 2011, s.62-63; ilgili hükmün yanlış olduğu, şayet sigorta sözleşmesinden sonra ortaya yeni bir riziko çıkarsa, bu rizikonun sigorta kapsamına dahil olabileceği gibi bir çıkarımın sözleşmeler hukukuna da aykırılık oluşturacağına ilişkin bkz. **KENDER**, s.176; bu hükmün mevcut haliyle uygulanmasının mantığa aykırı olduğu ve fiilen de olanaksız olduğuna ilişkin ayrıntılı açıklamalar için bkz. **ÜNAN**, s.95 vd.

⁴ Bkz. **ÜNAN**, s.99.

m.1409/2'deki sigortacının ispat faaliyetini kolaylaştırmak ve sigorta ettirenin sigorta kapsamına daha kolay hâkim olabilmemesini sağlamak amacıyla.

Böylelikle sigortacılık uygulamasında rizikonun genelliği ilkesi terk edilmiş⁵; teminatın kapsamı, sözleşmede özel olarak yer alan rizikolar tarafından belirlenir hale gelmiştir.

O halde rizikonun özelliği ilkesi ile TTK m.1409 çerçevesinde, taraflar arasındaki sigorta sözleşmesinde şayet bir riziko teminat kapsamında sayılmış ve belirlenen rizikoya ilişkin ikincil riziko sınırlaması niteliğinde herhangi bir teminat dışı hal sayılmamış ise, o rizikonun sebep olduğu zararlar, sigortacının sunduğu sigorta teminatı içerisindedir denilebilir. Diğer bir açıdan, herhangi bir rizikoya karşı, herhangi bir sigorta sözleşmesinde teminat sunulup sunulmadığına, taraflar arasındaki sigorta sözleşmesine bakarak karar vermek gerekir.

Bu bağlamda yapılan ön açıklamalar ışığında, bu çalışmanın da temel konusunu oluşturan COVID-19 isimli virüsün ve bu virüsün tüm dünyaya yayılması sonucunda oluşan pandeminin, her bir sigorta türüne etkisini rizikonun genelliği-özelliği perspektifinden incelemek mümkündür. Pandeminin henüz daha çok yeni olması ve bu yöndeki yargı kararlarının ortaya çıkmasının belirli bir zaman alacağı düşünüldüğünde, referans olarak yargı kararlarından ziyade medyaya yansıyan sigorta ettirenlerin talepleri veya sigorta şirketlerinin cevaplarından yararlanmak faydalı olacaktır.

Öncelikle belirtmek gerekir ki her sigorta türünde sigortalanan menfaatler birbirinden farklı olduğu için, COVID-19 rizikosunun her bir sigorta türü ile gireceği etkileşim de farklı olacaktır.

Örneğin sigortalanan menfaat de göz önüne alındığında, salt olarak bir cam kırılması sigortası veya elektronik cihaz sigortasının COVID-19 rizikosu ile herhangi bir bağlantısının, etkileşiminin olmayacağını söylemek yanlış değildir. Bu nedenle çalışmamızda COVID-19'un etkilerinin pek görülmediği sigorta türlerinden bahsedilmeyecektir.

⁵ Hal böyle olmakla birlikte tarafların anlaşması halinde, "all risks" esasının benimsenmesi de mümkündür ki bunun en bilinen örneği inşaat sigortalarıdır.

Fakat diğer yandan COVID-19, insan sağlığını öylesine tehdit etmekte ve toplum yaşamını öylesine derinden etkilemektedir ki başta hastalık ve sağlık sigortaları, iş durması sigortaları, işveren sorumluluk sigortaları, kredi sigortaları olmak üzere bu sigorta türlerinin koruduğu menfaatlere ciddi zararlar vermiş ve vermeye devam etmektedir.

İlk olarak bu rizikonun bir virüs tipinden kaynaklı oluşması ve insan sağlığı üzerinde ciddi tehlike oluşturması nedeniyle, hastalık ve sağlık sigortası sözleşmelerinin COVID-19 rizikosu ile imtihanını mercek altına alabiliriz.

Bilindiği üzere hastalık sigortasının hukuki niteliği meblağ sigortasıdır ve bu nedenle sigorta sözleşmesinde teminat kapsamında gösterilen olayın gerçekleşmesi halinde, sigortalı sigorta bedeline hak kazanmaktadır⁶ (TTK m.1512). Tespit edebildiğimiz kadarıyla pandemi öncesi sunulan hastalık sigortası ürünlerinde, pandemik bir salgın hastalığa karşı teminat sunulmamıştır. Ancak COVID-19 rizikosunun belirmesiyle birlikte, sigorta şirketleri ortaya çıkan ihtiyaçlara karşı ek prim alınması suretiyle, bir COVID-19 teminatı sunmaya başlamıştır⁷. O halde hastalık sigortası sözleşmelerinde COVID-19 virüsünün sebep olduğu hastalığa karşı bir ek teminat bulunmuyor ise, bu tür sözleşmelerin herhangi bir sigorta bedeli ödemeyeceğini söyleyebiliriz.

Bir zarar sigortası niteliğinde olan fakat kanunun “Can Sigortaları” bölümü içerisinde düzenlediği sağlık sigortası ise, hastalık sigortasına nazaran daha yaygın satın alınan bir sigorta ürünüdür. Gerek TTK m.1513 gerekse Sağlık Sigortası Genel Şartları’nda açıkça belirtildiği üzere, sağlık sigortası ile sigortalıların sigorta süresi içinde hastalanmaları veya herhangi bir kaza sonucu yaralanmaları halinde tedavileri için gerekli masraflar, poliçedeki limitler ölçüsünde karşılanmaktadır. Genel şartlar çerçevesinde sağlık sigortası, sigortalının hastalanması halinde oluşan tedavi giderlerini karşılamakta olup rahatsızlığa neden olan virüs veya durum ile ilgilenmemektedir. O halde COVID-19 kaynaklı rahatsızlıklara karşı da bir teminat sunulduğu sonucuna ulaşılabilir. Nitekim tespit edebildiğimiz çeşitli sigorta şirketlerinin sunmuş olduğu sağlık sigortası

⁶ Bu hususta ayrıntılı açıklamalar için bkz. **EROĞLU**, s.15 vd.

⁷ Örneğin bkz. <https://www.anadolusigorta.com.tr/tr/riskli-hastaliklar-sigortasi>

ürünlerinde de özel şart olarak COVID-19'dan kaynaklı rahatsızlıkların tedavi giderlerinin teminat dışında kalacağına ilişkin bir madde eklenmemiştir⁸. Tüm bu hususlar birlikte değerlendirildiğinde, şayet sağlık sigortası sözleşmesinin akdedildiği esnada COVID-19 kaynaklı rahatsızlıkların tedavi giderlerinin teminat dışında kalacağına ilişkin bir özel şart hükmü varsa sigorta şirketi sigorta bedelini ödemekten kaçınabilecektir. Fakat böyle bir özel şartın bulunmaması halinde, poliçe limitleri ölçüsünde sigortalının tedavi giderleri karşılanmalıdır.

Hastalık ve sağlık sigortalarına ek olarak kısaca ferdi kaza sigortalarına değinmek gerekirse, bu bağlamda COVID-19'un bir kaza olup olmadığı değerlendirilebilir. Ancak Ferdi Kaza Sigortası Genel Şartları'nın 4. maddesinde "*her nevi hastalıklarla bunların neticelerinin ve marazi bir halin*" kaza sayılamayacağı düzenlenmiştir⁹ ve COVID-19 kaynaklı zararların ferdi kaza sigortası ile karşılanmasının önüne çok önceden bu şekilde set çekilmiştir.

Pandemi; birey sağlığı yanında, yeterince küreselleşen dünyadaki birçok ülkeyi de olumsuz anlamda etkilemiştir. Birkaç ülke dışında hemen hemen her ülkenin daraldığını açıkladığı ekonomik veriler, COVID-19'un neden olduğu zararların en somut göstergeleridir. COVID-19; başta hizmet sektörü içerisindeki oteller, restoranlar, lokantalar, zincir kafeler olmak üzere birçok işletmede ciddi ekonomik kayıplara neden olmuştur. Gerçekten de dünyanın birçok ülkesinde ve ülkemizde sokağa çıkma yasakları uygulanmış, yukarıda anılan işletmeler başta olmak üzere birçok işyeri de ya tamamen kapatılmış ya da çalışma süreleri belirli saatler ile kısıtlanmıştır.

Bu noktada Türkiye'de süregelen sigortacılık uygulamasında, birçok sigorta ettiren, işletmeleri üzerindeki menfaatlerini genellikle sigorta şirketlerinin onlara sunduğu işletme/işyeri paket poliçeleri ile teminat altına almıştır. O halde COVID-19 rizikosundan kaynaklı olarak işyeri üzerindeki menfaatte bir zarar söz konusu olmuşsa,

⁸Bkz. https://www.anadolusigorta.com.tr/i/content/29_1_1_SA916.0720.pdf, <https://www.allianz.com.tr/content/dam/onemarketing/aztr/allianz/pdf/saglik-sigortolari/moduler-saglik/ms-ozelvegenel-sartlar-kitapci.pdf>, <https://www.axasigorta.com.tr/documents/45-EKO%20SAĞLIGIM%20ALTIN%20ÖZEL%20ŞARTLAR%20006072020.pdf>, son anılan sigorta ürününde, bazı hastalıklar sebebiyle doğacak tedavi giderleri teminat dışında bırakılmasına karşın COVID-19'dan kaynaklı tedavi giderlerinin teminat dışı hal olarak belirlenmemiştir.

⁹ Bu hususta bkz. **AKGÜN, Evrim**: Ferdi Kaza Sigortası Sözleşmesi, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul, 2017, s.118-119.

bunun ilgili paket poliçeler tarafından karşılanıp karşılanamayacağını da değerlendirmek gerekir.

İşletmelere sunulan paket poliçeler ise genel olarak yangın sigortası, hırsızlık sigortası, cam kırılması sigortası, makine kırılması gibi mal sigortaları yanında işveren sorumluluk sigortası, üçüncü şahıs mali mesuliyet sigortası sorumluluk sigortalarını içermektedir. O halde anılan sigorta türlerinin genel şartlarında veya taraflar arasında kararlaştırılan özel şartlarda, COVID-19 veya pandemi dolayısıyla meydana gelen zararların teminata dahil olacağına ilişkin bir madde bulunup bulunmadığına bakılması gerekir. Şayet taraflar bu yönde bir özel şart kararlaştırmış ise, sigorta ettirenlerin işletmeleri üzerindeki menfaatlerinin COVID-19'dan kaynaklı olarak uğramış olduğu zararlar karşılanacaktır.

Ancak işletme paket poliçesi içeriğindeki sigorta türlerinin genel şartları tek tek incelendiğinde, COVID-19 veya pandemiden kaynaklı herhangi bir zararın teminat dahilinde olabileceğine ilişkin hiçbir madde yer almamaktadır. Şimdiye kadar sigorta şirketlerinin, özel şart mahiyetinde bu yönde bir teminat sağladığına da rastlanılmamıştır.

Paket poliçe ile işletmelere sunulan sigorta türlerinin genel olarak işletme üzerinde fiziksel şekilde bir hasara yol açmaya neden olabilecek rizikolara karşı teminat sundukları gözlemlenmektedir. Bu bilgi ışığında COVID-19'dan kaynaklı bir riziko ile meydana gelen zarar arasında bir illiyet bağı kurulsa dahi, bu rizikoya yönelik bir teminat sunulmadığından, sigorta şirketleri, poliçelere dayanarak istenen sigorta bedeli taleplerini reddetmektedir.

Özellikle iş durması halinde meydana gelen kar kaybının teminat dahilinde olup olmadığı dünyanın birçok ülkesinde büyük tartışmalara yol açmış ve hala açmaya devam etmektedir. Dünya sigortacılık uygulamasının aksine, ülkemizde “İş Durması Sigortası” veya “Kar Kaybı Sigortası” genel şartları düzenlenmemiştir. Fakat bunlar Yangına Bağlı Kar Kaybı Sigortası Genel Şartları içerisinde bir teminat olarak sunulmuştur. Ancak dikkat edilmesi gereken nokta; işletmedeki işin durmasının veya devamında kar kaybına uğranılmasının, sözleşmede teminat altına alınmış ve gerçekleşmiş riziko ile arasında bir illiyet bağının bulunması gerekliliğidir. Yangına Bağlı Kar Kaybı Sigortası Genel Şartları'nda da görüleceği üzere bir kar kaybı teminatı sunulabilmesi için, yangın sigortası

ile teminat altına alınmış¹⁰ yangın, fırtına, patlama gibi rizikoların işletmede yaratacağı hasar sebebiyle, işletmenin faaliyetleri devam edemeyecek duruma gelmelidir. Yangın sigortasının koruma sağladığı rizikolar içerisinde de COVID-19 rizikosu yer almamaktadır. Sigorta şirketleri de gelen talepleri tam olarak bu sebeple reddetmektedir.

İşin doğası gereği, ileride gerçekleşmesi ve zarar vermesi muhtemel bir tehlike gerçekleşmeden ve ürünü talep edecek müşterilerin bu yönde bir ihtiyacı bulunmadan sigorta şirketlerinin farklı bir rizikoya karşı teminat sunması beklenemez. Nitekim 2002 yılında Çin’de görülen “SARS” isimli virüs öncesi sigorta ettirenlerin bu yönde bir ihtiyacı olmamış, sigorta şirketleri de bu yönde bir “pandemi” teminatı sunmayı düşünmemiştir. Fakat özellikle SARS virüsünün neredeyse pandemik boyuta ulaşması sigorta şirketlerinin bu tarihten sonra sigorta poliçelerine tıpkı savaş veya nükleer rizikolar gibi pandemi rizikosunu da teminat dışı hal olarak eklemelerine neden olmuştur. Özellikle iş durması sigortalarında ise bu durum “viral pandemic exclusion” veya “virus exclusion” başlığı¹¹ altında bir istisna klozu olarak belirtilmiş, fakat işletmelerin bunu ek bir prim ödeyerek satın almaları halinde, virüs kaynaklı doğacak zararlar da teminat kapsamına alınmıştır¹².

Yine ABD’de tartışma konusu yapılan bir diğer nokta, iş durması sigortasında rizikonun işletmede fiziki bir hasara neden olması gerektiği ve bu hasardan kaynaklı olarak işin durması sebebiyle oluşan zararların sigortacıdan talep edilip edilemeyeceğidir. Sigorta şirketleri COVID-19 rizikosunun gözle görülebilen bir fiziki hasar vermediğini iddia etmekte ve tazminat taleplerini reddetmektedir. Amerikan federal mahkemesi ise 2012 tarihli *TRAVCO Ins Co. v. Ward* kararında¹³, fiziksel hasarın mutlaka göz ile görülebilmesinin gerekli olmadığını, binanın mikroplar sebebiyle kontamine olması durumunda sigortalı işletmeye eskisi gibi ulaşamadığından, fiziksel hasarın

¹⁰ Bu hususta ayrıntılı açıklamalar için bkz. **MEMİŞ, Tekin:** Yangın Sigortasında Riziko, Seçkin Yayınları, Ankara 2001, s.23 vd.

¹¹ Bu hususta bkz. <https://www.inredisputesblog.com/2020/05/covid-19-and-the-exclusion-for-virus-and-bacteria/#:~:text=In%202006%2C%20in%20the%20wake,the%20virus%20and%20bacteria%20exclusion.&text=We%20will%20not%20pay%20for,physical%20distress%2C%20illness%20or%20disease.>

¹² İngiliz Açık Tenis Turnuvası Wimbledon organizasyonunun yönetimi, 2002 yılındaki SARS virüsünden itibaren her yıl yaklaşık 3 milyon dolar ek prim ödeyerek pandemi klozunu sözleşmeye ekletmiştir. Pandemi teminatı bulunan nadir sigorta sözleşmelerinden birine sahip Wimbledon’un yaklaşık 200 milyon dolar sigorta tazminatı alacağı düşünülüyor. Bu hususta bkz. <https://www.insurancenews.com.au/international/wimbledon-wont-get-pandemic-cover-renewed>

¹³ Kararın tam metni için bkz. “<https://law.justia.com/cases/virginia/supreme-court/2012/120347.html>”

gerçekleşmiş olduğuna hükmetmiştir. Bu açıdan bakıldığında ise, COVID-19'dan kaynaklı olarak işletmelerin kapatılması ve kazanç kaybına uğramasının sigorta şirketleri tarafından karşılanması gerekir.

Ancak bu durum TTK m.1409 nedeniyle ülkemiz için söz konusu değildir. Zira rizikonun özelliği ilkesinin benimsendiği ülkemizde, işletme paket poliçesiyle işletme üzerindeki menfaatlerin teminat altına alındığı hallerde, eğer işletmede bir zarar gerçekleşiyorsa, zararı meydana getiren rizikonun mutlaka poliçede adı anılan bir riziko olması gereklidir.

Sorumluluk sigortalarından bir diğeri olan işveren sorumluluk sigortası da COVID-19'dan kaynaklanan zararlar karşısında sigorta tazminatı talep edilebilmesi muhtemel bir sigortadır. Temel olarak işverenin, işyerinde meydana gelebilecek iş kazaları sonucunda kendisine yüklenebilecek hukuki sorumluluk nedeniyle doğan zararları teminat altına almaktadır. Burada COVID-19 rizikosunun teminat kapsamında kalabilmesi için şu üç soruya olumlu yanıt verilmesi gerekir:

- İşçi, bu hastalığa işyerinde mi yakalanmıştır?
- İşçinin, COVID-19 hastalığına yakalanması bir iş kazası mıdır?
- İşçinin, bu hastalığa yakalanmasında işverenin bir kusuru var mıdır?

İşçinin COVID-19 hastalığına işyerinde yakalandığının ispatı teknik bir konudur. Filyasyon çalışmaları neticesinde bu durumun işyerinde gerçekleşip gerçekleşmediği bulunabilir.

İşçinin COVID-19 hastalığına yakalanması halinde bunun bir iş kazası sayılıp sayılmayacağına ilişkin yakın tarihli önemli bir emsal karar bulunmaktadır. Buna göre, işçinin bulaşıcı bir hastalık olan H1N1 virüsünü, işini ifa ederken kapması ve bu virüs nedeniyle vefat etmesi Yargıtay tarafından iş kazası olarak değerlendirilmiştir¹⁴. Kanaatimizce de özellikle sosyal güvenlik hukuku bakımından işçinin COVID-19 hastalığına yakalanması bir iş kazasıdır.

¹⁴ Bkz. Y.21.HD., 15.04.2019, E.2018/5018, K.2019/2931 (karararama.yargitay.gov.tr).

Bununla birlikte, son yıllarda işverenin hukuki sorumluluğu bakımından kusur sorumluluğu ilkesi benimsendiği için, işçinin COVID-19 hastalığına yakalanmasında işverenin bir kusurunun olup olmadığı da değerlendirme konusu yapılmalıdır.

Bu üç soruya verilecek üç olumlu yanıt sonucunda işverenin, COVID-19 rizikosu sebebiyle, işçilerinin iş kazasına uğramasından doğan hukuki sorumluluğunun sigortacı tarafından karşılanması gerekecektir.

COVID-19 rizikosu ile bağlantısı olup değineceğimiz son sigorta türü ise kredi sigortalarıdır. Kredi sigortası, kredili satış ve kredili hizmet işlemlerinde satıcı pozisyonunda olan sigorta ettirenin ihtiyaç duyduğu ve alıcının Kredi Sigortası Genel Şartları A.1. maddesinde sayılan haller uyarınca (iflas etmesi, temerrüde düşmesi, tüzel kişi olması halinde tasfiye kararı alması vb.) üzerine düşen yükümlülüğü yerine getiremediği hallerde önemli fonksiyon gösterir.

Kredi sigortası, ekonominin ciddi resesyona girdiği dönemlerde sigorta ettiren için önemli bir müessesedir. COVID-19'un ticari hayatı ciddi şekilde etkilediği de göz önüne alınırsa, bu noktada COVID-19 dolayısıyla alacağını tahsil edemeyen sigorta ettirenin, kredi sigortasından sigorta tazminatını alıp alamayacağı sorusu gündeme gelir. Her ne kadar Kredi Sigortası Genel Şartları' nın A.1. maddesinin teminat altına alınan haller olarak alıcının ödeme yükümlülüğünü yerine getirememesinin ardındaki nedeni dikkate almadığı düşünülse de genel şartların A.8.2. maddesinde öyle bir ek teminat hali sunulmaktadır ki bu hüküm tartışmalara yol açabilecektir. Buna göre, siyasi veya ekonomik bir olay veya benzeri herhangi bir yasal veya idari önlem kural olarak kredi sigortasında teminat dışıdır. COVID-19 sebebiyle devlet tarafından alınan sokağa çıkma yasakları ve birçok işletmenin kapatılması şayet bu bent kapsamında değerlendirilirse; alıcıların, ödemelerinde temerrüde düşmeleri durumunda sigorta şirketleri bu bendin ek teminat olarak sözleşmeye eklenip eklenmediklerine bakıp bu yönde bir politika izleyebilirler.

